

Η συμβολή της Ορθόδοξης πίστewος στην πρόληψη της βίας

[Ορθοδοξία](#) / [Κοινωνικά θέματα](#)

[Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.](#)

Η βία αποτελεί ένα θέμα πολυδιάστατο, που προβληματίζει την ευρύτερη κοινωνία και ιδιαίτερα φορείς, που ενδιαφέρονται για τους νέους, τους γονείς και το σχολείο.

Οι ασκούντες βίαιες ενέργειες, εντός της σύγχρονης κοινωνίας, αυξάνονται με ταχύτατους ρυθμούς, ενώ η αντιμετώπιση του θέματος, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, απαιτεί προσεκτικούς και επιτήδειους χειρισμούς.

Ιδιαίτερα, η βαθύτερη εξέταση και προσέγγιση των βίαιων επεισοδίων, που διαδραματίζονται στο χώρο των νέων μας, εμφανίζει πολλές δυσκολίες, καθώς αυτοί έχουν διαφορετική κοινωνική προέλευση, με διαφορετική αξιακή κουλτούρα και ποικίλα πρότυπα συμπεριφοράς.

Για τον λόγο αυτό, η αντιμετώπιση του προβλήματος της βίας φαίνεται να είναι αρκετά δυσχερής, καθώς όλο και πιο πολύ γίνεται σαφές ότι επιτυχέστερα και

αποτελεσματικότερα αντιμετωπίζεται, με το «προλαμβάνειν», παρά με το «θεραπεύειν».

Την πρόληψη της βίας, μάλιστα, έχει επιλέξει, διαχρονικά, ως τον πλέον ορθό τρόπο αντιμετώπισης, η ορθόδοξη Εκκλησία.

Ως αποδοτική στάση έναντι της βίας η διδασκαλία του Χριστού, επικεντρωμένη στο «όστις σε ραπίσει επί την δεξιάν σιαγόνα, στρέψον αυτώ και την άλλην» (Ματθ. 5,39), φανερώνει τη σοφία της μεθόδου της προλήψεως και αποτροπής του κακού, που προτείνει η Εκκλησία, προς αποφυγή του κύκλου βίας, που επιφέρουν οι επιθετικές αμυντικές πρακτικές, που, ως επί το πλείστον, επιλέγουν οι άνθρωποι και ιδιαίτερα οι νέοι.

Η αντιμετώπιση της βίας, με βία, δηλαδή το «οφθαλμόν αντί οφθαλμού» της Παλαιάς Διαθήκης (Λευϊτ. 24, 20-21), ανοίγει την πόρτα στον πόλεμο, στο αίμα, στο μίσος, στην εχθρότητα και στην επέκταση της βίας.

Η Εκκλησία, ως θεραπευτικός φορέας του κακού, παιδαγωγεί διαρκώς τους πιστούς, μικρούς και μεγάλους, στοχεύοντας, μέσα από τη μυστηριακή και λειτουργική της ζωή, να γεμίσει τις ψυχές με τις απαραίτητες και αναντικατάστατες για τις διαπροσωπικές σχέσεις αρετές.

Τέτοιες είναι η αγάπη, η ειρήνη, η πραότητα, η δικαιοσύνη, η συγχωρητικότητα η ταπείνωση, η υποχωρητικότητα, που αποτελούν πολύτιμη και μοναδική αγωγή και καλλιέργεια του έσω ανθρώπου, για να είναι σε θέση διαχειρίζεται ορθά τις κρίσεις και να προλαμβάνει τις δράσεις των παθών και των κακιών, που συνήθως οδηγούν σε εγκληματικές πρακτικές.

Το μυστήριο της Εξομολόγησης της Εκκλησίας, παίζει σημαντικό εγκληματοπροληπτικό και κατευναστικό ρόλο σε διαπροσωπικές διαφορές, προκειμένου να καταλήγουν οι άνθρωποι σε αλληλοκατανόηση, αλληλοσυγχώρεση και ειρήνη, και, συνεπώς, σε αποτροπή και αποφυγή εχθρικών και πολεμικών αντεγκλήσεων.

Η Θεία Κοινωνία όλων των πιστών, εκ του ενός Αγίου Ποτηρίου, σφυρηλατεί την ενότητα, τη συναδέλφωση και την αγάπη και αποτρέπει την εχθρότητα και το μίσος μεταξύ τους.

Ο Πνευματικός Πατέρας ασκεί στα πνευματικά του παιδιά μεγάλη επιρροή, καθώς, κατά την εξομολόγηση, μπορεί να διαγνώσει τις νοσηρές και τραυματικές καταστάσεις, που διαταράσσουν, σε επικίνδυνο βαθμό, τις διανθρώπινες σχέσεις και να παρέμβει θεραπευτικά, με διάκριση, σοφία και σύνεση, έτσι ώστε να καταλαγιάσουν οι οργισμένες συνειδήσεις και ψυχές και να επικρατήσει η ειρήνη.

Η εκκλησιαστική πίστη, επίσης, διδάσκοντας τους γονείς και τους δασκάλους να μορφώνουν τα παιδιά τους «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου» (Εφ. 6,4), συμβάλλει στην ενδυνάμωση του προληπτικού ρόλου της οικογένειας και του σχολείου.

Στόχος της Εκκλησίας είναι να συνειδητοποιούν οι γονείς και οι δάσκαλοι ότι είναι

ανάγκη να ενεργούν, εν αγάπη και αληθεία, στο έργο της ανατροφής και της διδασκαλίας, έτσι ώστε να μην συμβουλεύουν και να υποδεικνύουν, μόνον λεκτικά, στα παιδιά, πρότυπα, αρετές και αξίες, που οι ίδιοι δεν ζουν.

Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός δίδασκε προς τούτο: «Είναι μια μηλιά και κάνει ξινά μήλα. Εμείς τώρα τι πρέπει να κατηγορήσουμε, τη μηλιά ή τα μήλα; Τη μηλιά. Λοιπόν, κάμνετε καλά εσείς οι γονείς, όπου είστε η μηλιά, να γίνονται και τα μήλα γλυκά.. Εσύ, αδελφέ μου, όπου κάνεις τα παιδιά, να κλαις και να λυπάσαι, γιατί, όσες αμαρτίες κάνουν τα παιδιά σου αναφέρονται στην ψυχή σου. Έχεις χρέος να σώσεις τα παιδιά, που έκαμες. Δια τούτο, εσύ, όπου κάνεις τα παιδιά, να τα παιδεύεις... Εκείνοι όπου έχουν παιδιά είναι σκλάβοι και κατά την ψυχή και κατά το σώμα».

Απευθυνόμενος προς την μητέρα, επίσης, ο Άγιος Κοσμάς τονίζει: «Πάλιν εσύ γυναίκα έχεις περισσότερο χρέος από τον άνδρα να ανατρέφεις τα παιδιά σου και να τα νουθετείς στα καλά έργα... Και να το παίρνεις (το παιδί) στην Εκκλησία και να το διδάσκεις τα χριστιανικά καμώματα, διότι έχεις να δώσεις απολογισμό γι' αυτό... Και να διαβάζεις το συναξάρι του αγίου, να ακούει το παιδί σου. Ακούοντας το παιδί σου τέτοια θαύματα, ζηλεύει και λέγει: Αχ, πότε να γίνω και εγώ σαν τον Άγιό μου».

Η χριστιανική πίστη, όταν πληροί την ανθρώπινη ψυχή, συνοδευόμενη από την αρετή της αγάπης, μπορεί να αποτελέσει το κύριο εμπόδιο στην επικράτηση της βίας.

Στις μέρες μας, όλο και πιο πολύ, γινόμαστε μάρτυρες βίας, τρομοκρατίας και εγκληματικότητας τόσο στο ελληνικό όσο και στο διεθνές κοινωνικό περιβάλλον.

Η Εκκλησία του Χριστού, όχι μόνον δεν απορρίπτει τις πράξεις βίας, ως αντίθετες στις εντολές των αγίων αρετών του Θεού, αλλά, μέσω της εκκλησιαστικής ζωής και της προσευχής, μεριμνά νυχθημερόν, έτσι ώστε να υπάρξει η άνωθεν φωτιστική ενέργεια προς αποφυγή εντάσεων και βίαιων ενεργειών, πρώτα, στις ψυχές των ανθρώπων και, έπειτα, στις διανθρώπινες σχέσεις και συμπεριφορές.

Επί πλέον, στις διάφορες ακολουθίες της, που έχουν όλες μορφωτικό και παιδαγωγικό χαρακτήρα, αγωνίζεται να οικοδομήσει πνευματικά θεμέλια στις ψυχές των πιστών, έτσι ώστε να είναι εξοπλισμένες με αγάπη, ειρήνη και πραότητα και να μην υπάρχει εντός αυτών, ούτε καν ως λογισμός, η πρόθεση για βία.

Στο πλαίσιο αυτό, οι πιστοί, όλοι μαζί, ως ένα αχώριστο, αδελφικό και αγαπητικό «Εμείς», εύχονται και προσεύχονται, καθημερινά, υπέρ της εσωτερικής ειρήνης

των ανθρώπων, η οποία να συμβάλλει στην ειρήνευση του σύμπαντος κόσμου.

Ο λειτουργός προσεύχεται και ζητά, εξ' ονόματος όλων, τη θεία δύναμη από τον Θεό για την επικράτηση της ομόνοιας στους πιστούς, επικαλούμενος συνεχώς το «Ειρήνη πάσι».

Προτρέπει, επίσης τους πιστούς, να αγαπάνε ο ένας τον άλλο, για να μπορούν, εν αγάπη, να ομολογούν το όνομα του Θεού: «Αγαπήσωμεν αλλήλους, ίνα εν ομονοία ομολογήσω-μεν».

Στο πλαίσιο αυτό, ζητά να προσεύχονται, πρώτα, για εκείνους που τους μισούν και, έπειτα, για όσους τους αγαπούν «ευξόμεθα υπέρ των μισούντων και αγαπώντων ημάς».

Τους καλεί, ακόμη, να προσέρχονται στο κοινό Ποτήριο, στη Θεία Κοινωνία, με φόβο (σεβασμό) στον Θεό, πίστη και αγάπη: «Μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης προσέλθετε».

Τους διδάσκει, επίσης, διά της ακροάσεως του Αγίου Ευαγγελίου ότι ευλογημένοι και μακάριοι είναι οι καθαροί στην καρδιά, οι πραείς, οι ειρηνοποιοί, οι ελεήμονες, οι διωγμένοι για την πίστη και την αρετή τους, οι υβριζόμενοι και διωκόμενοι για την πίστη τους (Ματθ. 5, 3-12).

Με άλλα λόγια, μέσα σε έναν κόσμο, που αγαπά πιο πολύ το σκότος, από το φως (Ιω. 3, 19), που, συνήθως, μισείται και σταυρώνεται τόσο ο Χριστός, όσο και ο συνάνθρωπος, εκείνοι που πιστεύουν στον Χριστό εμπνέονται και οδηγούνται άνωθεν, για να ζουν διαρκώς σε ένα κλίμα λυτρωτικής αγάπης και ειρήνης, προσδοκώντας την Αιώνια Ζωή.

Έτσι, καλλιεργείται μέσα τους μια εσωτερική γαλήνη, που καταπραΰνει και νικά τα πάθη, τα οποία οδηγούν τους λογισμούς, στις κακές σκέψεις ή αποφάσεις και καταλήγουν σε πράξεις βίας και επιθετικότητας.

Οι ευσεβείς και συνεπείς στην πίστη τους Χριστιανοί, τηρώντας τον αγαπητικό τρόπο ζωής, που εκφράζει το θέλημα του αληθινού Θεού, επιλέγουν τον ειρηνικό και πράο τρόπο ζωής στις σχέσεις τους με τους συνανθρώπους.

Και αυτό, διότι ως φιλοσοφία ζωής έχουν την αρχή ότι οι «άλλοι» δεν είναι η κόλασή τους, όπως πίστευε ο Ζαν Πωλ Σαρτρ, αλλά η πνευματική τους ευκαιρία, ο παράδεισός τους, όπως τους διδάσκει η ορθόδοξη παράδοσή τους, γεγονός που τους κάνει να στέκονται εν αγάπη και εν ειρήνη απέναντί τους.

<https://bit.ly/3VaB0GR>